

Ανδρέας Κελέσης, Συμβολή στη Θαλασσινή και Ναυτική Λογοτεχνία (Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή, Φιλόλογος, Συγγραφέας, Κριτικός λογοτεχνίας)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Για το πρώτο μέρος βλέπε εδώ](#)

[Για το δεύτερο μέρος βλέπε εδώ](#)

Στο μυθιστόρημα *Χωρίς Πυξίδα* (2013) μια άλλη περιπετειώδης αληθινή ιστορία διαβάζεται με το παλμώδες ενδιαφέρον κινηματογραφικής ή τηλεοπτικής προβολής εναγώνιων επεισοδίων, που κινούνται με δραματική ένταση όχι στην Κερύνεια αυτή τη φορά αλλά στις ταραγμένες θάλασσες του Δυτικού Ινδικού Ωκεανού με επίκεντρο το Άντεν της τότε Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Νότιας Υεμένης τη δεκαετία του ' 80. Πρωταγωνιστής ο ίδιος ο συγγραφέας, όταν συνεργαζόταν με μια ομάδα εμπειρογνώμων της FAO, με ξένους και ντόπιους βοηθούς, για την παραγωγική ανάπτυξη της αλιείας στην περιοχή.

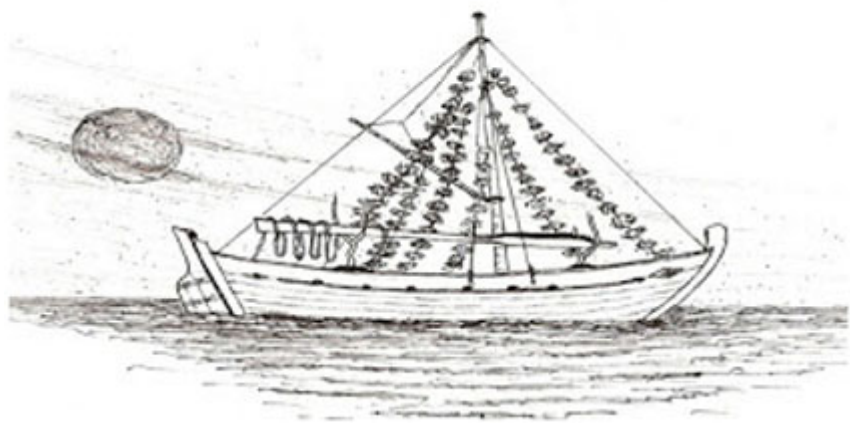

*Ο καπετάν Μίχαλος στο Στρατόπεδο Αιχμαλώτων
Πολέμου «Ρας Ελ Ντιν» στην Αίγυπτο, τον Ιανουάριο
του 1917.*

Τα σκηνικά στιγμιότυπα που δραματοποιεί εδώ σαν βρίσκεται μέσα σε μια βάρκα στις ακτές του Ωκεανού με έναν Άγγλο συνεργάτη του και μια κοπέλα νοσοκόμα, διαφεύγοντας τη λαίλαπα του πραξικοπήματος και το ξέσπασμα του εμφυλίου πολέμου, διερωτάται ο αναγνώστης αν οι συγκλονιστικές σκηνές είναι πραγματικές ή αποκύημα φαντασίας. Δεν ξέρω γιατί κάποιες από τις σκηνές της πάλης ενάντια στις αντιξοότητες των θαλασσινών κυμάτων μού θύμισαν την πεισματική αγωνιστικότητα του μοναδικού πρωταγωνιστή στη νουβέλα τού Χέμινγουεϋ *Ο Γέρος και η θάλασσα*. Αλλά άλλο να παλεύεις έστω και νυκτομέρα με έναν ξιφία και άλλο για την επιβίωσή σου με τα επίφοβα εξαγριωμένα ξίφη και τα θεριά του ωκεανού.

Για το μυθιστόρημά του *Αναζητώντας Πατρίδες* (2015) ο αείμνηστος πρώην πρέσβης του Ισραήλ στην Κύπρο, που έφυγε από τη ζωή πριν μερικούς μήνες, είχε αποφανθεί χαρακτηριστικά: «Είναι ένα συγκλονιστικό βιβλίο, βασισμένο σε πραγματικά ονόματα και γεγονότα, που ενώνει μάλιστα τρεις χώρες, την Ελλάδα, την Κύπρο και το Ισραήλ».

Αντιγράφω τα περιληπτικά σημεία του περιεχομένου, που το προϊδεάζουν στο οπισθόφυλλο: «Μια αληθινή ιστορία, βγαλμένη μέσα από τα κύματα του Αιγαίου και της Λεβαντίνης. Μια οδύσσεια ανθρώπων που εξαναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους, την Κρήνη της Μικρασίας και το Βερολίνο. Η μοίρα τα 'φερε να σμίξουν στη Χίο. Οι άντρες πάνω στο ψαροκάικο "Άης Ιωάννης". Καπετάνιος ο Κωνσταντής Μπάφας. Ναύτες, ο Μανώλης, ο Αργύρης κι ο Λευτέρης. Τον Μάη του 1941μπάρκαρε κι ο ΕλάηΛέβικαι...μέρες μετά κατάφτασαν οι Γερμανοί κατακτητές! Αυτοί επιτάξανε σκάφος και πλήρωμα!

Το κάνανε περιπολικό κι εξανάγκασαν και τους πέντε να τους υπηρετούν...ώσπου μια μέρα ξεκάνανε τους Ναζί και σαλπάρανε για την Αίγυπτο...Άπραγοι, ωστόσο, δεν μείνανε μήτε και τώρα, ούτε εκείνοι μήτε και το σκαρί. Οι κίνδυνοι, οι αντιξοότητες τρομερές, μυθιστορηματικές, ανακατωμένες με συναισθηματικές μεταπτώσεις...Τα ηρωικά χρόνια συνεχίστηκαν πιο δύσκολα, στις θάλασσες. Για να ελευθερώσουν σκλαβωμένες πατρίδες πολεμών...».

Επιπρόσθετα, επιλέγω να παραθέσω τον επίλογο από το συντετμημένο μου κείμενο στην εφημερίδα *Σημερινή* παρουσίασης του βιβλίου στη Λάρνακα: «Το τελευταίο κεφάλαιο, «Αναζητώντας πατρίδες», θα μπορούσε να στοιχειοθετεί αυτοτελές χρονικό ιστορικής τεκμηρίωσης. Ο συγγραφέας με τη δύναμη της παραστατικής περιγραφής μάς υποβάλλει σε συνεχή συναισθηματική φόρτιση, παρακολουθώντας οδυνηρές σκηνές και συγκινητικά στιγμιότυπα στο αγγλικό στρατόπεδο του Καράολου στην Αμμόχωστο.

Οι Εβραίοι, που επέζησαν του Ολοκαυτώματος και μεταφέρθηκαν από τους Άγγλους εδώ, κάτω από τις οδηγίες στελεχών των μυστικών τους οργανώσεων, με κυριότερη τη «Χαγκανά», οργανώνουν αποδράσεις, σκάβοντας σήραγγες με έξοδο το λιμάνι και προορισμό την προγονική κοιτίδα. Όραμα και ελπίδα η δημιουργία του κράτους του Ισραήλ. Πολλοί Κύπριοι τούς συμπαραστέκονται με πρωτεργάτη τον Πρόδρομο Παπαβασιλείου.

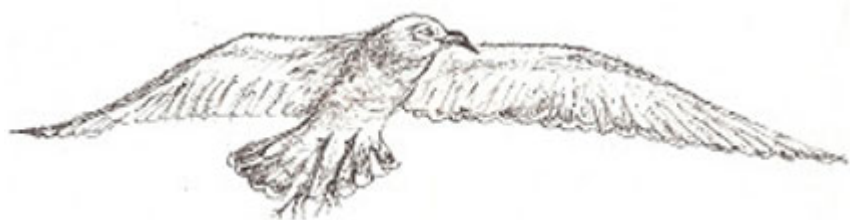

Ανάμεσα στις επιλογικές σελίδες του μυθιστορήματος ή της απομυθοποιητικής αυτής αληθινής ιστορίας καταγράφεται ο δραματικός επίλογος των παιδιών της Ιλάνας. Ο Ηλίας αποχωρίζεται τους ναυτικούς συναγωνιστές του, για να αγωνιστεί στα ιερά χώματα της γης του ως μέλος της μυστικής οργάνωσης «Πάλμαχ», ενώ η αδελφή του Εύα, αφού υπηρέτησε ως νοσοκόμα στον Καράολο, σκοτώνεται στην Παλαιστίνη, πολεμώντας για την απελευθέρωση της Λαντρούν και συνακόλουθα της Ιερουσαλήμ».

Το πρόσφατο βιβλίο του Αντρέα Κελέση υπό τον τίτλο *ΚερυνειώτικαΛιμανιώτικα* (2017) συνθέτει μια σειρά διηγημάτων, μερικά εκ των οποίων αποσπώνται από

μυθιστορήματά του ως παρένθετες αυτοτελείς αφηγήσεις, είτε είναι αδημοσίευτα διηγηματικά κείμενα, όπως το βραβευμένο πρώτο, που επιγράφεται «Το όνειρο». Ο παππούς-συγγραφέας ξυπνά από ένα εφιαλτικό ή νοσταλγικό όνειρο, κι ενώ κατεβαίνει στον μόλο για να συνταξιδέψει με τους δύο εγγονούς του στο σκάφος του «Μαίστρο», ψυχανεμίζεται ότι κατεβαίνει στο λιμάνι της Κερύνειας, για να πάρει το πατρογονικό σκαρί του, την Αργώ.

Κι ενώ τους οδηγεί προς τον Κάβο Γκρέκο, με μίαν ονειρική πρωτεϊκότητα μεταμορφώνονται και μετασχηματίζονται όλα γύρω του, έτσι που ξαναζεί την Κερύνεια με τα κτίσματα, τις συγγενικές μορφές, τις θαλασσινές εσπεριδοειδείς ευωδιές και τ' ασπρογάλανα αιγαιοπελαγίτικα χρώματα.

Μας σταματά επίσης το διήγημα «Ο Γλάρος», που ανακινεί όχι μόνο τη χαμένη παιδική αθωότητα, αλλά και την αγάπη προς τα πλάσματα της φύσης και την αρμονική τους συνύπαρξη με τον άνθρωπο. Έτσι, όταν τα παιδιά φροντίζουν τη σπασμένη φτερούγα του γλάρου, ο φίλος τους ο γλάρος, προτού αφηθεί να πετάξει με τους φτερωτούς του συντρόφους, θα γυρίσει με ανθρώπινο βλέμμα να τους εκφράσει την ευγνωμοσύνη του.

Περατώνοντας την επιλεκτική μας πλοήγηση στη λογοτεχνική δημιουργία του Αντρέα Κελέσιη, θα ήταν ασύγγνωστη παράλειψη να μην επισημάνουμε την αφηγηματική του κατάθεση για τον αξέχαστο Κερυνηιώτη Γιαννάκη Καράσαββα. Έναν σπουδαίο άνθρωπο, που μας έφυγε τόσο πρόωρα, έναν φλογερό αγωνιστή και έναν σημαντικό καλλιτέχνη, που μερικά από τα έργα του διανθίζουν το αφιερωματικό κείμενο στη μνήμη του.

Πηγή: Περιοδικό «Ναυτική Ελλάς» (τ. 01 & 02/2018)